

BIOGRAFIJA

Prof. dr Aleksandra Martinović

Prof. dr Aleksandra Martinović rođena je 21. avgusta 1974. godine u Podgorici, gdje je stekla osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Diplomirala je 1998. godine na Prirodnomatemičkom fakultetu Univerziteta u Podgorici, Odsjek za biologiju, sa prosječnom ocjenom 9,09. Kao stipendistkinja Ministarstva prosvjete i nauke Republike Crne Gore, nastavila je poslijediplomske studije na Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Beogradu, gdje je 2003. godine stekla zvanje magistra biotehničkih nauka iz oblasti prehrambeno-tehnoloških nauka. Doktorsku disertaciju iz oblasti prehrambene biotehnologije odbranila je 2005. godine na istom fakultetu, dok je 2017. godine stekla drugi doktorat iz oblasti molekularne mikrobiologije i prehrambene tehnologije na Univerzitetu za prirodne nauke u Norveškoj (Norwegian University of Life Sciences).

Od aprila 2000. do decembra 2004. godine bila je zaposlena na Biotehničkom institutu u Podgorici u zvanju istraživača saradnika. Tokom 2002. godine boravila je na tromjesečnom studijskom usavršavanju iz oblasti genetike mikroorganizama u Danskoj, u prestižnoj kompaniji Chr. Hansen. Istraživački rad ostvaren tokom rada u ovoj kompaniji bio je osnova za izradu njene magistarske teze. Tokom 2003. boravila je na stručnom usavršavanju u SAD, na temama vezanim za bezbjednost prehrambenih proizvoda (*Foodborne pathogens and molecular microbiology, na Texas A&M University, College Station i Training Course in Food safety Microbiology*) u različitim institucijama u Wisconsinu.

U 2004. godini boravila je na Univerzitetu prirodnih nauka u Norveškoj (*Odsjek za bihemiju, hemiju i nauku o hrani*) gdje je realizovala projekat koji je bio osnova za izradu njene prve doktorske disertacije. Od januara 2005. do avgusta 2008. godine bila je zaposlena u Institutu za higijenu i tehnologiju mesa u Beogradu, prvo kao istraživač saradnik u Odeljenju za naučno-tehničku saradnju sa industrijom mesa, a potom kao direktorica za razvoj i transfer tehnologija Istituta. Radeći na Institutu za higijenu i tehnologiju mesa u Beogradu, koji je vodeća institucija iz ove oblasti u regionu, ostvarivala sam neposrednu saradnju sa bezmalo svim prehrambenim industrijama u Srbiji i Crnoj Gori što joj je obezbijedilo značajna znanja iz oblasti zdravstvene bezbjednosti i kvaliteta prehrambenih proizvoda. Kao direktorica za razvoj i transfer tehnologija na Institutu za higijenu i tehnologiju mesa (www.inmesbgd.com) koordinirala je aktivnostima vezanim za identifikaciju patogenih bakterija u prehrambenim proizvodima, implementaciju HACCP i ISO 22000 standarda u prehrambenoj industriji, tehničko-tehnološkog projektovanja u industriji mesa u skladu s propisima EU-a, primjenu novih tehnologija i unapređenje postojećih u mesnoj industriji, domaće i EU zahtjevi uvoza i izvoza, označavanje hrane, kao i koordinaciju istraživanja, inovacijske i obrazovne projekte. Budući da Institut ima dugogodišnju tradiciju u saradnji sa drugim evropskim institucijama, imala je priliku da, u kontinuitetu, bude uključena u održavanje i unapređivanje uspostavljene saradnje.

U periodu od avgusta 2008. do avgusta 2010. godine radila je kao istraživač na Univerzitetu prirodnih nauka u Norveškoj (*Odsjek za biobemiju, hemiju i nauku o hrani*) u oblastima molekularne mikrobiologije i in vitro istraživanja na probiotskim bakterijama. Ovaj angažman bio je i osnova za izradu njene druge doktorske disertacije u Norveškoj.

Po povratku u Crnu Goru u periodu od avgusta 2010. do oktobra 2013. godine bila je zaposlena u svojstvu Eksperta za bezbjednost hrane u okviru FP7 projekta na Biotehničkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore gdje je radila na unapređenju kapaciteta Biotehničkog fakulteta u oblasti bezbjednosti hrane. Takođe je bila predavač na istom Fakultetu na dva predmeta specijalističkih studija: "Tehnologija prerade mesa"²² i „Biotehnologija u stočarstvu². U periodu od juna 2010. do maja 2012. godine bila je angažovana od strane Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori u svojstvu zamjenika rukovodioca Projekta „Razvoj službi za bezbjednost hrane u Crnoj Gori (*Development of the Food Safety Services in Montenegro*).

U aprilu 2017. godine odbranila je svoju drugu doktorsku disertaciju na Norwegian University of Life Sciences, As, Norveška iz oblasti Food Molecular Microbiology, Food Technology.

Od oktobra 2013. godine radi na Univerzitetu Donja Gorica, Fakultetu za prehrambenu tehnologiju, bezbjednost hrane i ekologiju u Podgorici. Na Univerzitetu Donja Gorica, izabrana u zvanje prvo vanrednog (2014. godine), a potom redovnog profesora (2020. godine) za naučnu oblast: opšta mikrobiologija, mikrobiologija hrane i kontrola kvaliteta i bezbjednosti u procesu proizvodnje hrane na Fakultetu za prehrambenu tehnologiju, bezbjednost hrane i ekologiju. Trenutno je na poziciji direktorice Centra izvrsnosti za procjenu rizika bezbjednosti hrane i dekanice Fakulteta za prehrambenu tehnologiju, bezbjednost hrane i ekologiju na Univerzitetu Donja Gorica.

Gostujući je predavač doktorskim studijama na University of Environmental and Life Sciences u Vroclavu (Poljska). Dobitnica je nagrade za najbolju naučnicu Crne Gore za 2024. godinu. Iste godine izabrana je za počasnu članicu Arizona State University Cintana alijanse. Godine 2018 godine nagrađena je Vatel nagradom za inovacije (*Vatel Innovation Award; Prix D Excellence Vatel Excellence Award*).

Kroz angažovanje u međunarodnim organizacijama, bila je rukovoditeljka nacionalnih istraživanja o prehrambenim navikama u Crnoj Gori, finansiranih od strane Evropske Agencije za bezbjednost hrane (EFSA). Kao dugogodišnja ekspertkinja FAO UN (Organizacija Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu), doprinosi razvoju smjernica za bezbjednost hrane i standardizaciju tradicionalnih prehrambenih proizvoda. Takođe, kroz ekspertski angažman u okviru UNDP (United Nations Development Program- razvojni program Ujedinjenih nacija) bavi se analizama strategije pametne specijalizacije, klimatskih promjena i poljoprivrede.

U 2023. godini, prvi put u Crnoj Gori, uspostavila je metodologiju sekvenciranja genoma i dokazivanja prisustva GMO u hrani. Osnivačica je prve laboratorije za sekvenciranje cijelog genoma u Crnoj Gori. Njena istraživanja uključuju i razvoj biosenzora za brzu detekciju patogena i kontaminenata u prehrambenim proizvodima.

Prof. dr Martinović je ambasadorica Grupe za globalnu harmonizaciju zakona o hrani (GHI) za Crnu Goru, člana Federacije evropskih mikrobiologa i Radne grupe za pregovore Crne Gore sa EU za Poglavlje 12 – Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika. Ispred UN FAO zadužena je za genetičke resurse u hrani za Crnu Goru. Članica je Odbora za poljoprivredu crnogorske Akademije nauka i umjetnosti.

Kao predsjedavajuća posebne interesne grupe „Globalna harmonizacija“ pri Evropskoj federaciji za prehrambenu nauku i tehnologiju (EFFoST) (www.fffost.org) aktivno učestvuje u pomaganju GHI-u. GHI je organizacija koja ima za cilj postizanje globalnog naučnog konsenzusa po pitanjima koja se odnose na propise i zakonodavstvo o hrani, s namjerom da potpomognu u smanjivanju nepotrebnih razlika između propisa i zakona koji kočće trgovinu među državama i rezultiraju bespotrebnim uništavanjem hrane. Takođe predsjedava naučnim odborima radnog tima (IT) u okviru EFFoST-a. U vezi s aktivnostima na kojima je bila angažovana kao jedan od urednika monografije objavljene od strane izdavačkog konzorcija Elsevier "Osiguranje bezbjednosti hrane na globalnom nivou", a nakon toga nominovana je za glavnog i odgovornog urednika drugog izdanja ove monografije. Nadalje, članica sa Evropske grupe za higijensko inženjerstvo i dizajn (EHEDG) (www.ehedg.org) koju čini konzorcijum proizvođača opreme, prehrambenih industrija, istraživačkih instituta, kao i tijela javnog zdravstva čiji je glavni cilj promocija bezbjednosti hrane kroz unaprijeđeni higijenski inženjering i dizajn u svim aspektima proizvodnje hrane. EHEDG aktivno podržava evropsko zakonodavstvo, koje zahtijeva da se rukovanje, priprema i obrada i pakovanje hrane obavljaju uz poštovanje higijenskih principa (*Direktiva EZ 98/37 / EZ, EN 16722 i EN ISO 14159*).

Tokom svoje akademske karijere, bila je mentor na 47 diplomskih, 17 specijalističkih, 23 master rada i jedne doktorske disertacije. Objavila je više od 100 naučnih i stručnih radova, sa preko 662 citata. Rukovodila je i rukovodi na 15 međunarodnih i 5 nacionalnih projekata, dok je kao akademski ekspert angažovana na 12 međunarodnih projekata. Članica je evropskog društva mikrobiologa. Tečno govori engleski i ruski jezik, a služi se njemačkim i norveškim jezikom.

Njena naučna istraživanja, samo tokom 2024. godine, donijela su značajna otkrića, uključujući izolaciju dvije nove bakterijske vrste iz tradicionalnih crnogorskih prehrambenih proizvoda – *Enterococcus montenegrensis* i *Ewingella doclensis*.

Trenutno je mentor je jednog doktoranda na Univerzitetu Crne Gore i ko-mentor tri doktoranda na Tehničkom univerzitetu u Beču. Kao rukovoditeljka brojnih međunarodnih projekata finansiranih od ANSO, EFSA i INTERREG-a, njen rad je usmjeren na unapređenje bezbjednosti i kvaliteta hrane, implementaciju tehnologija naredne generacije za praćenje patogena i antimikrobne rezistencije te standardizaciju tradicionalnih proizvoda.

Kroz svoje istraživačke projekte i inovacije, prof. dr Aleksandra Martinović kontinuirano daje globalni doprinos naučnoj zajednici i unapređenju prehrambenih sistema pozicionirajući Crnu Goru na svjetskoj naučnoj mapi.